

SAKSBEHANDLER
Tove Elise Ihler

VÅR REF.
20/05027-8

ARK. Sakarkiv
2.2.7

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

DERES DATO

VÅR DATO
24.08.2020

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

Halden gamle politikammer og fengsel 160/142 - 160/115 - Id 134528 - Torget 4 - Bakgården - Behandling av klage på vedtak fattet av Østfold fylkeskonservator

Vi viser til din klage på Viken fylkeskommunes vedtak av 14.05.2020 i medhold av kulturminneloven (kml) § 16 om rivning av takkonstruksjon i bakgården til Halden gamle politikammer og fengsel.

Klagen er datert 06.06.2020 og oversendt Riksantikvaren som overordnet myndighet ved brev fra Viken fylkeskommune. Klagen er fremsatt innen klagefristen jf. forvaltningsloven § 29.

Du har fått kopi av oversendelsen og har hatt anledning til å uttale deg ytterligere til saken, med utsatt frist til august. Vi har mottatt ytterligere kommentarer fra deg i e post datert 20.08.2020

Eiendommen ble befart 17.08.2020. På befaringen møtte du Per David Martinsen og vi fikk din utdyping av klagen muntlig. Vi anser derfor saken som godt opplyst.

Riksantikvaren har gått i gjennom og vurdert alle sider av saken, og har etter en grundig vurdering kommet til at det ikke er grunnlag for å omgjøre Viken fylkeskommunes vedtak.

Konklusjon:

Klagen ikke tas til følge.

Det foreligger ikke feil ved lovanvendelsen eller saksbehandlingen, som kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Riksantikvaren har heller ikke innvendinger mot fylkeskommunens skjønnsutøvelse.

Fylkeskommunens vedtak blir opprettholdt med ny dato med krav for gjennomføring senest innen 15. november.

Sakens bakgrunn

Fylkeskonservatoren (FK) i Østfold fylkeskommune oppdaget høsten 2018 at det var oppført et takoverbygg over bakgården til Halden gamle fengsel. Fylkeskommunen hadde ikke mottatt søknad om dispensasjon for tiltaket. Halden kommune har heller ikke mottatt søknad, ifølge kommunikasjon med fylkeskommunen. Fylkeskommunen vurderer tiltaket som et vesentlig inngrep i det fredete bygget og at tiltaket bryter med fredningens formål. Tiltaket er med andre ord utenfor hva man kan gi dispensasjon til. Fylkeskommunen har varslet og sendt ut et rettevedtak som krever konstruksjonen fjernet. Vi viser forøvrig til fylkeskommunens oversendelsesbrev og tidligere korrespondanse for ytterligere informasjon om sakens bakgrunn.

Klagers anførsler

Klager skriver i sitt brev at han på befaring med riksantikvar Jørn Holme fikk konkrete positive uttalelser om mulighetene for å lage en takkonstruksjon bakgården. Dette gjorde at han ikke søkte fylkeskommunen om dispensasjon for tiltaket, men så på det hele som et prøveprosjekt som han forventet dialog om.

I epost datert 29.08.2020 oppsummerer klager informasjonen gitt på befaring; Som informert er konstruksjonen et forsøk som ble avtalt med blant andre Jørn Holme og hvor også representanter fra fylkeskonservatoren støttet dette eksperimentet. Formålet var å se om dette forsøket var egnet til å løse utfordringene med vind og regn som vi og tidligere eiere og drivere ikke har fått kontroll på. Det er derfor merkelig at fylkeskonservatoren avslår et slik forsøk før endelig konklusjon er fattet.

Klager gir også på befaring uttrykk for at det erfaringsvis er vanskelig å forsøke andre typer konstruksjoner, for eksempel parasoller, som fylkeskommunen har henvist til.

Klager har også merknader knyttet til fylkeskommunens uttalelser til media i saken, og har opplevd dette som svært vanskelig å forholde seg til. Han har sendt en klage til PFU i sakens anledning. Klager sier at han leste om vedtaket i avisen lenge før det kom ham i hende.

Fylkeskommunens merknader

Fylkeskommunen skriver; «Dette er et tiltak som er søknadspliktig etter kml § 15a om dispensasjon. Det gjelder uansett om tiltaket er av midlertidig karakter eller ikke. FK mottok aldri en slik søknad. Derfor er dette tiltaket ulovlig. Videre må sies at det strider mot fredningens hensikt siden gårdsrommet nå har endret karakter fullstendig. I tillegg er det gjennomført på en slik måte at det er til skade for den fredete bygningen, da vann fra dette taket renner rett i fengslets yttervegg.»

Om Jørn Holmes besøk skriver fylkeskommunen: «I forbindelse med markeringen av fredningen 04.05.2017 deltok flere fra RA, bl.a. Jørn Holme, tre personer fra FK (Morten Hanisch, Andreas Ebeltoft og Roar Murtnes) og mange andre. Under dette arrangementet skal eier ha tatt opp med Jørn Holme to tiltak for å gjøre lokalitetene mer tilgjengelige. Det kan godt være at dette stemmer. I så fall er dette ukjent for oss. Eier skriver at også representanter fra FK var med under disse diskusjonene. Vi kjenner oss ikke igjen i dette.»

Fylkeskommunen skriver avslutningsvis at de vil berømme eier for at han har tatt mange grep gjennom årene for å legge til rette for ny bruk av gamle, verneverdige og fredet (Halden gamle fengsel) bygninger og anlegg.

Riksantikvarens merknader

Parten er gitt utsatt frist til å sende inn klagekommentarer og gitt rik anledning til å uttale seg om saken. Riksantikvaren går ikke nærmere inn på forholdene knyttet til PFU – klagen og mediasaken, men velger å legge vekt på det kulturminnefaglige i saken.

Selv om tiltak diskuteres på idestadiet med riksantikvaren i felt, må dispensasjonssøknad på vanlig måte sendes inn til fylkeskommunen for tiltak som virker vesentlig inn på kulturminnet. Dette gjelder også skisser til konstruksjoner.

Deretter kan fylkeskommunen behandle det konkrete forslaget, og komme med innspill og forslag til forbedringer. Det gjennomførte tiltaket er utført som en tradisjonell, avstivet stolpekonstruksjon av ujusterte materialer i grove dimensjoner.

Etter Riksantikvarens vurdering innebærer tiltaket en vesentlig endring av det fredete gårdsrommets karakter, og er slik sett ikke i tråd med fredningens formål og bestemmelser. Vi ser at fylkeskommunens merknader knyttet til avrenningen er relevante, vi vil imidlertid ikke utelukke at dette problemet isolert sett kan løses (selve taket var demontert ved Riksantikvarens befaringsdato 17.08.2020). Vi vil samtidig bemerke at tiltaket kan være brannteknisk utfordrende, siden trekonstruksjonen går fra vegg til vegg, og slik sett kan øke fare for brannspredning.

Det foreligger ikke feil ved lovanvendelsen eller saksbehandlingen, som kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Riksantikvaren har heller ikke innvendinger mot Viken fylkeskommunes skjønnsutøvelse når det gjelder vurderingen av vesentlighetskriteriet i loven. Klagen tas derfor ikke til følge.

Skulle det foreligge saksbehandlingsfeil knyttet til mediasaken som behandles i PFU, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Alle vedtak skal vurderes etter Naturmangfoldloven. Riksantikvaren kan ikke se at vedtaket påvirker naturmangfoldet.

Konklusjon

Riksantikvaren opprettholder fylkeskommunens vedtak. Klagen tas ikke til følge. Vedtaket står, med ny frist for gjennomføring innen 15. november.

Riksantikvarens vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Vennlig hilsen

Anne Judith Munthe Kaas (e.f.)
Avdelingsdirektør

Tove Elise Ihler
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

Kopi til:
Halden Kommune

Vennlig hilsen

Ansvarlig leder – [klikk her](#)(e.f.)

Tove Elise Ihler
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

Kopi til:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Communicate Norge AS	Ole Kristian Sørli	Torget 5	1767 HALDEN
Viken fylkeskommune		Postboks 1200 Sentrum	0107 OSLO